

Dönem : 1
Toplantı : 2

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 126

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Basın - Yayın ve Turizm, Malî ve İktisadi İşler ve Bütçe komisyonları raporları (M. Meclisi 1/234; C. Senatosu 1/206)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 63)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2474 - 11912

5 . 4 . 1963

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisinin 3 . 4 . 1963 tarihli 66 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan istikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
F. Sirmen

Not : Bu tasarı 20 . 6 . 1962 tarihinde Başkanlıkça ilk komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 22 . 3 . 1963, 1, 3 . 4 . 1963 tarihli 61,65 ve 66 ncı birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 63)

Dışışleri, Basın - Yayın ve Turizm Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışışleri, Basın - Yayın ve
Turizm Komisyonu
Esas No: 1/206
Karar No: 13

Yüksek Başkanlığa

Hükümetimiz ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı komisyonumuzca da tetkik edildi :

Tümü üzerinde cereyan eden görüşmeler neticesinde **Millet Meclisi Genel Kurulunun 22.3.1963, 3.4.1963** tarihli ve 61, 65 ve 66 ncı birleşimlerinde kabul edilen metin komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiştir.

Havalesi gereğince Mali ve İktisadi İşler Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Cumhuriyet Senatosu	Sözcü	Kâtip	
Dışışleri, Ba. - Ya. ve Turizm	Tabii Üye	Hatay	Tabii Üye
Komisyonu Başkanı	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sabahattin Adalı</i>	<i>Sezai O'Kan</i>
<i>Nurullah Esat Sümer</i>	İstanbul	Konya	
	<i>Ethem Menemencioğlu</i>	<i>Muammer Obuz</i>	

Mali ve İktisadi İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Mali ve İktisadi İşler Komisyonu
Esas No: 1/206
Karar No: 15

19 . 4 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 3.4.1963 tarihli 66 ncı Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı» komisyonumuzun 16.4.1960 tarihli toplantısında temsilcilerin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gereğesinde belirtilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen şekli ile aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince C. Senatosu Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu Raporda Başkan	Kâtip		
ve Sözcü	Manisa	Giresun	Balıkesir
Gaziantep	<i>Refik Ulusoy</i>	<i>Sabahattin Orhon</i>	<i>Hasan Ali Türker</i>
<i>Zeki İslâm</i>	İzmir	Manisa	
İstanbul	<i>Hilmi Onat</i>	<i>Orhan Süersan</i>	
<i>Sabahattin Tanman</i>			

Bütçe Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu

Bütçe Komisyonu

Esas No: 1/206

Karar No: 82

15 . 5 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 22 . 3 . 1963, 1 . 3 . 1963 tarihli 61, 65 ve 66 ncı birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilen «Hükümetimiz ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» komisyonumuzun 14 . 5 . 1963 tarihli toplantısında temsilcilerin iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi :

Tasarı gerekçesinde belirtilen hususlar komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden bahis konusu kanun tasarısı Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilen şekli ile aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
Sakarya
Kâzım Yurdakul

Bu Raporda Sözeü
Ordu
Şevket Köksal

Bu Raporda Kâtip
Konya
Mustafa Dinekli

Balıkesir
Kadri Öztaş

Siirt
Lâtif Aykut

Van
Faruk Işık

Tabii Üye
Suphi Gürsoytrak

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında 8 Şubat 1962 tarihinde imzalanan ilişik 77 063 400 liralık İstikraz Andlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ, BASIN - YAYIN VE TURİZM
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİ VE İKTİSADİ İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında imzalanan İstikraz Andlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 1 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

[Millet Meclisinin kabul ettiği]

ANLAŞMA

Bu Anlaşma Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (Aşağıda Hükümet diye anılacaktır.) ile, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin (Aşağıda Birleşik Devletler diye anılacaktır.) resmî bir müessesesi olan Milletlerarası Kalkınma Dairesi arasında 8 Şubat 1962 tarihinde akdedilmiş ve aynı tarihte meriyete girmiştir.

— Tasdik olunur ki —

Muaddel 1954 tarihli Zirai ticareti geliştirme ve yardım Kanunu hükümlerine tevfikan ve 29 Temmuz 1961 tarihli Zirai Mahsul Fazlaları Anlaşması (Aşağıda «Emtia Anlaşması» diye anılacaktır.) hükümleri gereğince, Emtia Anlaşmasının III ncü maddesinde mutabık kalındığı şekilde yatırılan Türk liralарının (% 60) ını geçmemek üzere, yetmişyedi milyon altmışüç bin dörtyüz (T.L. 77 063 400) liralık bir meblâğın Emtia Anlaşmasının II nci maddesinin 1 (c) ve 2 nci paragrafları tahtında kullanılabilir hale gelmiş olması şartıyla Hükümete ikraz edilmesi kararlaştırıldığından, ve

Bu Anlaşmanın hüküm ve şartları «Milletlerarası Nakdî ve Malî Meseleler Millî Danışma Konseyi» nin koymuş olduğu hüküm ve şartlara uygun bulunduğundan,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalınmıştır :

1) AID bu Anlaşma ile Hükümet lehine Hükümet ile AID İdarecisi (Aşağıda İdareci olarak anılacaktır.) arasında zaman zaman üzerinde mutabık kalınacak olan projelerin veya diğer iktisadi kalkınma mevzularının finansmanına yardım etmek üzere Emtia Anlaşması tahtında tekevvün eden Türk liralарının yüzde altmışını aşmamak üzere ve bu Anlaşma tahtında tahminen yetmişyedi milyon altmışüç bin dörtyüz (77 063 400) Türk liralık bir kredi tesis eder.

Hükümet ve İdareci arasında 28 Temmuz 1964 tarihinden önce hilâfına bir husus kararlaştırılmadığı takdirde mezkûr tarihten sonra bu ikraz tahtında hiçbir ödeme yapılamaz.

2) Bu Anlaşma ile Hükümet, AID'ye veya haleflerine veyahut da göstereceği diğer kimselelere, işbu kredinin resülmalı olan yetmişyedi milyon altmışüç bin dörtyüz Türk lirasını veya işbu krediye mukabil kendisine tediye edilmiş bulunan miktardaki meblâğı bu Anlaşmanın bir cüzünü teşkil eden itfa plânını muhtevi (A) ekinde gösterilen taksitlerle tediye etmeyi ve ileride tasrih edildiği veçhile itfa edilmemiş resülmal üzerinden senelik yüzde dört (% 4) nisbetinde bir faiz tediye etmeyi taahhüdeder. Resülmal altı aylık taksitler halinde ve bu Anlaşma mucibince İdareci tarafından Hükümete ilk ödemenin yapıldığı ayın nihayetinden itibaren dört (4) sene sonra başlamak üzere (A) ekinde gösterilen miktar ve zamanlarda tediye edilecektir. Şayet kullanılan miktar resülmal yekûnundan fazla olursa o takdirde (A) ekinde gösterilen taksitler de buna muvazi olarak ayarlanacaktır. Keza, kullanılan miktar resülmal yekûnuna nazaran, bu yekûnun % 10 u (yüzde onu) nu aşan nisbette az ise, (A) ekinde gösterilen taksitlerde yine aynı nisbette ayarlamalar yapılacaktır, eğer kullanılan miktar resülmal yekûnuna nazaran resülmal yekûnunun yüzde on (% 10) veya daha az bir miktarda noksan ise bu fark (A) ekinde gösterilen son taksitten veya taksitlerden tenzil edilecektir. Faizler ödenmemiş resülmal bakiyesi üzerinden ve bu krediden ilk tediye nin yapıldığı ayın nihayetinden itibaren işlemeye başlayacak ve faiz tediyesi bu tarihten altı (6) ay sonra olmak üzere her altı ayda bir yapılacaktır. Resülmal veya faizin tam olarak ve zamanında tediyesinde kusur edilmesi halinde ödenmemiş resülmal ve faizin tamamı AID'in talebi üzerine vacibüttediye olacaktır. AID'in bu hakkını her hangi bir zamanda kullanmaması bu hakkindan feragatini tazammun etmiyecektir.

3) Hükümet hesabına yapılacak tediyeler Emtia Anlaşmasının 3 ncü maddesi hükmü tahtında ve Anlaşmanın 2 nci maddesinin 1 (C) ve 2 nci paragrafları hükümlerine göre kredi olarak istimal edilmek üzere tahsis olunan Türk liralardan sarf edilecektir. Tediyeler idareci tarafından bu gibi tediyelerin yapıldığına dair Hükümete muayyen devreler sonunda tevdi edilecek hesap hulasalarının tarihi itibarıyla bu kredi tahtında yapılmış avanslar teşkil edecektir. AID bu Anlaşma üzerine bu şekilde avans verilen Türk liralari hakkında meşruhat verecektir.

4. Hükümet tarafından AID'ye bu Anlaşma tahtında yapılacak faiz ve resülmal tediyesi Türk lirası ile veya Hükümet arzu ederse,... Birleşik Amerika dolârı ile yapılacaktır. Hükümetin dolâr-la tediyeyi tercih etmesi halinde bu kabilden bir tediye nin miktarı, tediye zamanında aşağıdaki esaslara göre tesbit edilecek Türk lirası borca muadil olarak hesaplanacaktır.

a) Bu Anlaşmaya taraf olanlar diğ er bir rayicin doğru ve mâkûl olacağı hususunda anlaşmamaları ve Türk lirası için fiilî rayicin, bu para için Beynelmîlel Para Fonu ile mutabık kılınan itibarî kıymetten yüzde bir (% 1) den fazla inhiraf etmesine Hükümet tarafından müsaade olunmaması kaydiyle Birleşik Devletler dolârının Türkiye'de mukim şahıslara, hariçteki tediye vecibelerini yerine getirmek üzere Türk lirası mukabilinde satılmış olduğu fiilî rayiçten,

b) Veyahut zaman zaman taraflarca üstünde mutabık kalınacak rayiciden;

Faiz ve resülmal Washington D.C. deki AID Bürosuna ödenecektir. AID tarafından kabul edilen Türk liralari Amerikan Maliye Nâzırı tarafından tâyin edilecek Amerikan memur veya memurlarınca muhafaza edilmek üzere Birleşik Devletler Maliye Nâzırı namına transfer edilecektir.

5. Hükümet, ceza ve prim ödemeksizin bu borcun resülmaline karşılık vâdesinden önce Türk lirası ile veya Hükümet istediği takdirde, 4 ncü kısımdaki hükümlere uygun olarak hesaplanacak vâdesinden önce yapılan tediye tarihindeki, rayiç üzerinden Birleşik Devletler bonoları ile tediye de bulunabilir. Hükümet tarafından yapılan her hangi bir erken ödeme (A) ekinde gösterilen resülmal taksitlerinden vâdesi en geç hulûl edenlere karşılık sayılacaktır.

6. Hükümet bu anlaşma tahtında elde edilen fonlardan, hususi müteşebbislere, eşhasa veya kâr gayesiyle tesis olunmuş âmme teşebbüslerine yapılacak ikrazlar için, Türkiye'de yapılmakta olan mümäsili ikrazlara tatbik edilmekte bulunan faizlere müşabih nisbette bir faiz haddinin tatbikini kabul eder. Keza, Hükümet, bu anlaşmayla elde edilecek fonlardan, kâr gayesiyle teessüs etmiş olan âmme teşebbüslerine, yapılacak ikrazat dışında, gerek doğrudan doğruya gerekse vasıtalı olarak başkaca bir tahsis veya transfer yapılamıyacağı hususuna mutabakat eder.

7. Hükümet yukardaki 4 ve 5 nci paragraflar tahtında Birleşik Devletlere tediye olunan Türk liralari nın Birleşik Devletler tarafından Türkiye'deki Birleşik Devletlere ait bir masraf veya tediye de kullanılabileceğini kabul eder. Keza bu paralar, üzerinde taraflar arasında mutabık kalınmak kaydiyle başka sahalarda kullanılabilir veya başka paralara tahvil edilebilir. Birleşik Devletler bu anlaşma tahtında ikraz edeceği Türk liralari nın kullanılmasında Türkiye'nin ekonomik durumunu nazarı itibara almayı kabul eder.

8. Hükümet Birleşik Devletlerin bu anlaşma tahtında tahassübeden mevcutlarının sarf edilmiş bakıyelerini faiz getiren tahvillere veya Türk parası ile açılacak mevduat hesabına yatırılabilceğini kabul eder. Birleşik Devletler, Hükümetin diğ er bir hususa tahsis edilmemiş olan Birleşik Devletlere ait Türk liralari nın sarf edilmemiş bakıyesinin tamamını veya her hangi bir kısmını o tarihte mutabık kalınacak kambiyo rayici üzerinden Birleşik Devletler dolârı ile mu-bayaa edebileceğini kabul eder.

9. Bu anlaşmaya taraf olanlar bu anlaşmanın her hangi bir hükmünü tadil etmenin karşılıklı menfaatleri icabı olduğuna karar verdikleri takdirde, mutabakatlarının yazılı olarak ifade suretiyle, resülmal ve faizin her hangi bir kısmına veya tamamına şâmil olmak üzere, bu kabilden bir tadil taraflar arasında mutabık kalınacak (a) her hangi bir vesikayı veya (b) diğ er her hangi muteber bir mütalâayı Amerika Birleşik Devletlerine tevdi suretiyle icra edebilirler.

10. İşbu krediden yapılacak ilk tediye önce ve bu tediyeye mütakaddim bir şart olarak aşağıdaki vesikalar AID a tevdi edilecektir :

(a) Bu anlaşmayı imza eden şahsın salâhiyetli olduğunu ve bu kredi mevzuunda Hükümetin temsilcisi olarak hareket ettiğini gösteren vesaik;

(b) Hükümetin Anayasa ve kanunlarına göre bu anlaşma tahtında krediyi almak için icab eden bütün muameleleri icra etmiş bulunduğunu ve bu anlaşmanın ahkâmı gereğince Hükümet için muteber ve bağlayıcı bir vecibe teşkil ettiğini AID tarafından tatminkâr bulunacak bir şekilde gösteren Adliye Bakanlığının veya AID tarafından kabul edilecek bir hukuk müşavirinin mütalâası.

Yukarıda hususları tasdiklan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile AID işbu anlaşmayı iki nüsha olarak Amerika Birleşik Devletlerinde District of Columbia'da Washington şehrinde yukarıda mezkûr tarihte usulü veçhile imzalamışlardır.

	Türkiye Cumhuriyeti Adına		Milletlerarası Kalkınma Dairesi Adına
1.	Krediden ilk tediye yapıldığı ayın sonundan itibaren geçecek 4 ncü yılın, takvim ayının 1 nei günü aşağıda gösterilen bakiye taksitler bu tarihten itibaren altışar ayda tediye edilecektir.	26 27 28 29 30 31 32	1 400 178 1 454 031 1 507 884 1 561 737 1 615 590 1 669 443 1 723 296
2		33	1 777 149
3		34	1 831 002
4		35	1 884 855
5		36	1 938 708
6		37	1 992 561
7		38	2 046 414
8		39	2 100 000
9		40	2 154 120
10		41	2 207 973
11		42	2 261 826
12		43	2 315 679
13		44	2 369 532
14		45	2 423 385
15		46	2 477 238
16		47	2 531 091
17		48	2 584 944
18		49	2 638 797
19		50	2 692 650
20		51	2 746 503
21		52	2 800 356
22		53	2 853 966
23			
24			77 063 400
25			